

Mana cope telefonā – palīgs makšķerniekam

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrā radīts interaktīvs palīgs makšķerniekiem *Mana cope*, kurā apkopota visa informācija, kas noder, lai, dodoties makšķerēt, neiekultos nepatīkšanās.

Viens no svarīgākajiem nosacījumiem: gan atcerēties iegādāties licenci, gan zināt, kuros ūdeņos un kad makšķerēt atļauts. Elektroniskās makšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību kartes, kā arī licences populārākajām vietām Latvijā var iegādāties vietnē www.manacope.lv. Tur var arī uzzināt jaunumus par likumiem un izlasīt licencēto vietu nolikumus. Būtiski, ka vietne pieejama gan kā mājaslapa, gan kā mobilā lietotne *Android* un *iOS* ierīcēm.

Populārākās upes, kurām atļauja nopērkama elektroniski, ir Daugava, Lielupe, Salaca, Venta un Varkāļu kanāls, kā arī 11 ezeru (Usmas, Augstrozės Lielzers, Alūksnes, Burtnieku, Kālezers, Liepājas, Durbes, Katvaru, Baļotes, Limbažu Lielzers, Limba-

žu Dūņezers). *Manas copes* lietotāji licences var iegādāties gan sev, gan citai personai.

Mobilajā lietotnē ir karte ar upēm, ezeriem un citām ūdenskrātuvēm. Tā ir ne tikai vizuāls Latvijas ūdeņu atspoguļojums, bet arī datu bāze, kurā var uzzināt par īpaši aizsargājamajām dabas teritorijām, kurās pastāv ierobežojumi makšķerēšanai, par sezonāliem līgumiem, bīstamām vietām, laivu lietošanas un ātruma ierobežojumiem, kā arī par makšķerniekiem draudzīgām vietām, tostarp laivu ielaišanas vietām un nomu, naktsmītnēm u.c. Kartē iestrādāts arī copes asistents. Makšķernieks, aktivizējot savu atrašanās vietu, saņem brīdinājumus, ka tuvojās kādai vietai vai jau atrodas tur, kur makšķerēšanai ir ierobežojumi.

Lai lietotnē informācija būtu aktuāla, izveidota iespēja saziņai ar *Manas copes* uzturētājiem, izveidots feisbuka konts un instagrama profils. Tālrunis: 26360007, e-pasts: info@manacope.lv.

Daina Tāfelberga

SPECIĀLISTA KOMENTĀRS

Ūdens kvalitātes nozīme akvakultūrā

Olga Revina, zinātniskā institūta Bior zivaudzētavas Tome Peļču filiāles veterinārārste

Ierīkojot aerācijas sistēmas, tiks gādāts, lai zivīm netrūktu skābekļa.

– Ja sākas liela skaita, dažādu izmēru un sugu zivju nāve, cēlonis gandrīz vienmēr ir ūdens kvalitāte, nevis infekcijas slimības. Kā šādos gadījumos jārikojas? Ir jāizmēra ūdens temperatūra, izšķīdusā skābekļa daudzums un pH līmenis. Nekavējoties jāņem ūdens paraugs (divās pudelēs vai speciālos paraugu ņemšanas maisiņos). Vienu ievieto ledusskapī, otru – saldētavā. Jāsazinās ar veterinārārstu, kas apkalpo zivsaimniecību, un Valsts vides dienestu.

Viens no galvenajiem ūdens kvalitātes faktoriem ir skābekļa saturs. Lašveidīgajām zivīm vajadzīgs lielāks ūdenī izšķīdusā skābekļa daudzums (8 mg/l) nekā karpveidīgajām (6 mg/l; slāpšana < 2 mg/l). Skābekļa patēriņa intensitāte mainās atkarībā no uzņemtās barības daudzuma un citām zivju aktivitātēm. Mazām zivīm ir paštrināta vielmaiņa, tāpēc tās patērē vairāk nekā lielās. Arī vasarā

iespējama zivju slāpšana, ja ir augsta ūdens temperatūra seklos ezeros vai citās ūdenstilpēs, kas piesārņotas ar organiskajām vielām. Visām zivju grupām līdz ar temperatūras kāpumu pieaug prasības pēc skābekļa.

Skābekļa trūkuma simptomi: zivis, kas cieš no skābekļa deficīta, peld tuvu ūdens piegādes vietai, elpošana paātrinās, tās ķer gaisu. Ķermenis kļūst bāls. Zivīm, kas mirušas no skābekļa trūkuma, mute un žaunu vāki ir atvērti.

Ārstēšana: nekavējoties jāpārtrauc barot – tas palīdzēs palēnināt vielmaiņu un samazināt skābekļa patēriņu; jāpalielina ūdens piegāde ūdenstilpnei vai baseinam. Ūdens bagātināšanai ar skābekli izmanto aeratorus (aerācijas metode ir mehāniska gaisa un ūdens jaukšana) un fira skābekļa piegādi caur difuzoriem.

/Par citiem ūdens kvalitātes faktoriem – nākamajā tematiskajā atvērūmā./

Dzejnieks ar protokolliem azotē

Nu jau kādu laiku Kuldīgā atkal ir divi Valsts vides dienesta (VVD) zivju inspektori, jo ilggadējam upju, ezeru un dīķu uzraugam Jānim Sprugevicam ūdens resursu uzraudzībā nu palīdz kuldīdznieks VIESTURS CIMERMANIS. Reti kurš nojauš, ka aiz nopietnās sejas izteiksmes patiesībā noslēpies gādīgs ģimenes galva, motociklists un dzejnieks vienā personā.

Kopš esi kļuvis par vecāko inspektoru, esmu no vairākiem cilvēkiem dzirdējis, ka beidzot tu esi sagaidījis savu sapņu darbu. Vai tā ir?

Jā, tā var teikt. Ir pagājis padsmīti gadu, kopš es kļuvis par sabiedrisko inspektoru. Tad vides aizsardzībā sekoja pauze, un nu tas laiks pienācis. Bija konkurss, kurā es uzvarēju. Arī tad, kad vairs nebiju sabiedriskais inspektors, vēlme darboties nekur nebija pazudusi.

Vai konkursā uzvarēji pelnīti vai nepelnīti?

Grūti teikt. Nemot vērā, ka man jau bija pieredze, gribas teikt, ka pelnīti. Cik zinu, runājot par maniem konkurentiem konkursā, tad daudziem par šo darbu nebija izpratnes. Atdevē būtu maza.

„Zivju inspektora amatā ir tāds pluss, ka, ārpus darba pastaigājoties ar sievu gar upi, makšķernieki domā, ka es strādāju.”

Jā, tā var teikt. Ir pagājis padsmīti gadu, kopš es kļuvis par sabiedrisko inspektoru. Tad vides aizsardzībā sekoja pauze, un nu tas laiks pienācis. Bija konkurss, kurā es uzvarēju. Arī tad, kad vairs nebiju sabiedriskais inspektors, vēlme darboties nekur nebija pazudusi.

To, ka šis darbs tev vienmēr gājis pie sirds, atceros no tiem laikiem, kad pats biju sabiedriskais inspektors. Man atmiņā paliks gadījums, kad kopā vakcējam vimbu maluzvejniekus pie Kuldīgas vecā tilta un vienā brīdī visi sāka skatīties, kur palicis Viesturs. Bet Viesturs jau zem tilta līdz jostas vietai upē un velk laukā *malīkus*, kuri slēpjas!

Man vienkāši apnika trenkāt divus cilvēkus, kuri nenāca laukā (smejas). Kādam bija jāuzņemas iniciatīva un jāvelk viņi ārā. Tādas situācijas gadās. Piemēram, piebraucu pie Nabes ezera un redzu, ka desmit metrus no krasta ir tīkls. Lai-vas nav, zābaku nav. Brienam iekšā un velkam laukā. Tas ir tāds darbs, kurā, domājot ar galvu, var darīt arī nelielas mulķības. (Smejas.)

Ja tagad būtu jāpasaka, kāpēc šis tev ir sapņu darbs, ko tu teiktu?

Sapņu darbs tas ir man – citiem tā var nebūt. Tas atkarīgs no cilvēka. Ir tādi, kuriem patīk sēdēt pie datora komfortā. Man ir citādi – man patīk aktivitātes, pārmaiņas katru dienu. Tas, ka nav rutīnas. Vienu dienu auto, citā dienā līdz ausīm dubļos, gaidot, kad varēs paņemt pie rokas. Protams, ir arī darbs ar *papīriem*, bet katru dienu ir kaut kas savs.

Paņem pie rokas. Ko tas nozīmē?

Tas ir mūsu iekšējais darba žargons. Potenciālā pārkāpēja aizturēšana (smejas). Nedomā – nekādas romantikas! Lai gan jāsaka, ka mūsu darbā romantikas ir cik uziet. Saulrieti, saullēkti.

Vai arī slidēšana pār ezeru laivā, kad to apspīd mēness...

Nu, nakts izbraukumu ir ļoti maz, bet, jā, fakts.

Tad jau vides inspektorus tomēr var uzskatīt par romantikiem.

Manā amatā ir tāds pluss, ka, ārpus darba pastaigājoties ar sievu gar upi, makšķernieki domā, ka es strādāju. Romantika kopā ar darbu. Protams, ja redzēšu pārkāpumu, pieiešu un aizrādīšu.

Vai sieva neprotēstē?

Nē, viņa samierinājusies. Būsim reāli – viņa jau no sāktā gala zināja par manām interesēm. Es necenšos vilkt uz kašķi. Tas vairāk ir preventīvais makšķerlietas turpina stāvēt garāžas stūrī.

Bet tas taču netraucē.

Jā, bet tas traucē man. Piemēram, Kuldīgas novada pašvaldības policijā ir darbinieks, kurš tieši atbild par zivju aizsardzības kontroli, bet ir kaislīgs makšķernieks. Viss kārtībā – katram sava izvēle. Dabas draugam ir jābūt, jo nevar būt dabā, ja tas nepatīk. Vienaļga, kādi laika apstākļi. Mani tie absolūti netraucē. Ir bijušas reizes, kad Jānis ar šausmām noskatās uz manu apģērbu: pats velk biezo kombinezonu, man pietiek ar parastajām vīrsdrēbēm. Man tik siltas drānas nevajag. Par likuma kalpiem –

Valsts vides dienesta zivju inspektors Viesturs Cimermanis: „Likums jāievēro, bet ne vienmēr jāsoda. Ļoti bieži, ja pārkāpums ir maznozīmīgs, labāk nostrādā aizrādījums.”

Smieklīgākais ir tas, ka pirms kļūšanas par valsts inspektoru es grāstījos atsākt makšķerēt, bet nu visas makšķerlietas turpina stāvēt garāžas stūrī.

Bet tas taču netraucē.

Jā, bet tas traucē man. Piemēram, Kuldīgas novada pašvaldības policijā ir darbinieks, kurš tieši atbild par zivju aizsardzības kontroli, bet ir kaislīgs makšķernieks. Viss kārtībā – katram sava izvēle. Dabas draugam ir jābūt, jo nevar būt dabā, ja tas nepatīk. Vienaļga, kādi laika apstākļi. Mani tie absolūti netraucē. Ir bijušas reizes, kad Jānis ar šausmām noskatās uz manu apģērbu: pats velk biezo kombinezonu, man pietiek ar parastajām vīrsdrēbēm. Man tik siltas drānas nevajag. Par likuma kalpiem –

es uzskatu, ka likums ir jāievēro, bet ne vienmēr jāsoda. Ļoti bieži, ja pārkāpums ir maznozīmīgs, labāk nostrādā preventīvais darbs, aizrādījums, kas cilvēkiem atmiņā iespiežas pat labāk.

Savulaik Kuldīgu dēvēja par malīku galvaspilsētu, jo bija tādi kā grupējumi, kuri naski ar to nodarbojās. Vai ir kļuvis labāk?

Ir labāk – ja atceras, kā bija kādreiz un kā ir tagad. Ja ņem vērā pārkāpumu skaitu. Kādreiz, braucot pārbaudēs, bija skaidrs, ka vismaz viens protokols būs. Vismaz viens nelikumīgs zvejas tīkls. Tagad tā nav. Ļoti daudz dod veiksmīgā sadarbība ar pašvaldības policiju, videonovērošana uz Ventas rumbas. Protams, pārkāpēji negul – viņi meklē jaunas vietas,

maina taktiku, bet tāpēc ir mūsu darbs. Ne vien kontrolējam, bet arī vācam informāciju par aizdomīgām vietām, kurām īstajā brīdī jāpievērš pastiprināta uzmanība.

Patieši ir teiciens, ka daba nemil tukšumu. Maluzvejnieki vienkāši pārceļas uz citām vietām.

Protams. Es uzskatu, ka 100% to novērst nav iespējams. Kamēr būs pieprasījums pēc zivīm, būs piedāvājums. Kā es saku, mans darbs ir novērst *malīkošanu*, bet nelegālajiem zvejotājiem darbs ir to izdarīt tā, lai viņus nenokļer. Tās ir sacensības. Kurš pieļaus kļūdu, tas zaudēs.

Liepājas reģionālās vides pārvaldes vecākais inspektors ar dzejnieka dvēseli...

Oi, dzīvē ir darīts viss kaut kas... Ir sava veida aizrašanās, ir čupiņas ar lapinām, uz kurām ir četrindes, kaut kas garāks. Tā ir paša interese.

Tomēr romantiķis!

Nu, ir nedaudz. Neba velti saka, ka romantiķi stundām var vērot uguni, ūdeni, dabu. Kāpēc gan ne? Varbūt skarbs romantiķis? Rakstu dzeju un protokolus (smejas). Hobijs ir daudz. Pie tiem var pieskaitīt gan inspektora darbu, gan medības, gan tos, kuri netiek realizēti.

No šīs vietas stāsti sīkāk!

Motocikli. Man patīk rokera tipa, uz kura sēdi atgāzies un baudi braucienu. Ja vēl precīzāk, esmu motociklists. Bet tam vajadzīgs finansējums, kas šobrīd tiek novirzīts citām prioritātēm. Ģimenei. Varbūt pensijas vecumā braukšu ar *Harley-Davidson*, pār plecu plīvojot bārdai. Lai gan, nē, pār plecu nevar, jo tad trāpīs sievai acīs – viņa man sēdēs aizmugurē.

Varbūt viņa vizinās tevi?

Nē! Man patīk ar motociklu braukt, nevis vizināties ar to. Ir liela atšķirība.

Ja pieminēji sievu, gribas tomēr jautāt, kā viņa skatās uz tavu darbu, jo savā ziņā tas ir arī bīstams.

Es teiktu, ka ne. Bīstami ir iet pa ielu. Ja nu pēkšņi krīt lidmašīna un uzkrīt uz galvas? Tikpat liela ir iespēja darba laikā iekulties nepatīkšanās. Būsim reāli – cik *atsaldētam* jābūt, lai protokola dēļ mēģinātu atbēsties?

Bet ir bijuši precedenti, kad izņemta tīkla dēļ apzagta vides dienesta ēka Kuldīgā vai pa logiem iemestas pieclitru burkas ar vircu! Jā, bet tie ir atsevišķi gadījumi, kas nav tēmeļi uz ģimeni. Ja ir pretenzijas, vērsies pret mani! Pagaidām negāciju nav bijis. Tādas pāris reizes bija tad, kad biju sabiedriskais inspektors, bet arī tad vairāk jūtu uzplūdus. Pārsvārā pārkāpēji jau apzinās, ar ko viņi riskē un kas viņiem draud.

Kad vispār sāki darboties kā sabiedriskais inspektors, un kāpēc? Gadu neatceros. Goda vārds! Iepazīnos ar inspektoru, kurš mani uzacinaja līdzī reidā. Patika, un nu es esmu tur, kur esmu.

Savā vietā?

Jā.

Alberta Dintera teksts un foto

Vides pārkāpumu ziņojumiem – vienots centrs

Kā vēsta Valsts vides dienests (VVD), 1. jūnijā darbu sācis operatīvais koordinācijas centrs (OKC). Tas izveidots tāpēc, lai vienoti un efektīvi pārvaldītu pieteikumus par iespējamajiem vides pārkāpumiem.

OKC vada Elmārs Jasinskis, vietniece Mirdza Martukāne atbild par sistēmu attīstību, strādā četri operatīvie dežuranti. Ikdienā ziņojumus par iespējamajiem vides pārkāpumiem VVD saņem pa dažādiem kanāliem: pa diennakts tālruni 26338800, e-pastā, sociālajos tīklos *Facebook* un *Twitter*. Tagad ieviesta jauna pārvaldības sistēma, kas reģistrē visus šādus pieteikumus.

OKC dežuranti zvanus pieņems katru dienu no 7.00 līdz 23.00, tai skaitā brīvdienās un svētku dienās. Pārējā laikā zvanītājs tiek savienots ar automātisko atbildētāju un tiek informēts, kā rīkoties. Līdz šim zvanus pieņēma uzņēmumus ārpalapojumā, bet līdz ar centra izveidi to dara vides dienests. Tā tiek ietaupīti resursi un celta pakalpojuma kvalitāte, jo dežuranti ir kompetenti ziņojumus izvērtēt, nodrošinot operatīvu rīcību. Tāpat šis centrs izskata pieteikumus

Valsts vides dienesta operatīvā koordinācijas centra tālr. 26338800 (24/7).

mobilaajā lietotnē *Vides SOS*. Ja ziņojums ir VVD pārzināts, centrs to reģistrē pārvaldības sistēmā un nodod atbilstošajai reģionālajai vides pārvaldei, kuras inspektoriem tas jāpārbauda. Kad situācija noskaidrota, centra darbinieki ziņotāju informē par konstatēto un to, kas darīts, lai pārkāpumu novērstu, proti, nodrošina atgriezenisko saiti. Tas cilvēkus motivē arī turpmāk ziņot par pārkāpumiem vidē. Ja ziņojums ir citas iestādes pārzināts, tad OKC, izmantojot *Vides SOS*, to nodod attiecīgajai iestādei.

VVD arvien plašāk izmanto, piemēram, tiešsaistes videonovērošanu, lai uzraudzītu gaisa piesārņojumu, īpaši ar ogļu putekļiem, kā arī atkritumu plūsmu. OKC nepārtraukti vērtē dažādu vides kontroles iekārtu informāciju un to, kā uzņēmumi savā darbībā prasības ievēro.

Alberts Dinters

„Kā svāri mani pievīla...”

Kaspars Šabāns daudziem Kuldīgas iedzīvotājiem asociējas ar nopietno novada pašvaldības policijas priekšnieka amatu, kuram ir pienākums kopā ar kolēģiem rūpēties par kārtību. Bet viņš ir arī kaislīgs makšķernieks, kurš šoreiz dalījās ar savu piedzīvojumu.

„Tas bija 2011. gada septembris, kad kopā ar kolēģi izdomājām, ka jālaiž spinningot. Sarīkējam laivu, makšķerkātus un sākam. Venta mūsu peldlīdzekli mierīgi nes pa strautu uz leju, mēs spinningojam. Šāda kātu vicināšana nomierina un, lai arī loma nav, dod atpūtu un laiku sakārtot domas. Te pēkšņi mānēklis aiz kaut kā aizķeras un nekust ne no vietas. Pirmā doma – iekūries kokā zem ūdens un nāksies pacīnīties, lai dabūtu laukā. Bet tad jūtu baidīgu rāvienu. Tajā brīdī pasprūk vārds, ko var aizstāt ar pī... Saprotu, ka galā ir kaut kas milzīgs. Sāku ar to cīnīties. Manas aizdomas apstiprinās brīdī, kad zem ūdens esošais kaut kas sāk vilkt laivu pret strautu. Lēni, bet velk. Abi ar kolēģi saskatāmies, ģimji balti, adrenālins sāk kāpt laukā pa ausīm!” spragais notikums atceras Kaspars.

„Neatceros, cik ilgi ar to kustoni cīnījies, bet beidzot to ieraudzījām. Lasis! Tāds, kādu manas acis bija redzējušas tikai bildēs. Es šo velku pie laivas, šis raujas atpakaļ dzelmē. Es šo atkal uz augšu, šis atkal prom. Beidzot pievilku zivi pie laivas, un kolēģis šo sakāra, lai ievilkto iekšā. Velk, bet kustonis uztaisa pīrueti un atkal pazūd ūdenī... Ne tikai ūdenī, bet pasprūk zem laivas! Makšķeraukla nostiepta kā zelta stīga, kāts saliekts puslokā. Čīņa turpinās vēl minūtes divdesmit, kad beidzot dabūjam zivi laivā.

Šito mežoni! Milzīgs, skaists lasis! Kamēr tas vēl laivā, nolemjam pirms atlaišanas nosvērt. Man vienmēr kabatā līdzi svāri. Bet tie ir padomju laikos ražoti – ar atspēri. Saudzīgi iekabinām zivi un sveram. Svāri rāda vairāk nekā deviņus kilogramus, bet ir sajūta, ka zivs ir smagāka. Pārsvēram – bultiņa nepielūdzami apstājas tieši turpat. Būs jau jātic. Piefiksējuši svaru fotogrāfijā, ar asarām acīs atlaižam lasi Ventā. Rokas trīc, sirds sitas – tas ir mana mūža lielākais loms! Ar kolēģi, ilgu laiku klusēdami, sēžam viens otram pretī un mēģinām saprast, kas tikko notika,”

MAKŠĶERNIEKU STĀSTS

nopūšoties saka Kaspars.

„Bet trakākais nāca vēlāk. Kad pārbraucu mājās, mieru nedeava sajūta, ka lasis bija smagāks. Tā arī bija, jo mājās sarīkāju smagumu, kura svārs ir desmit kilogramu. To pārbaudīju ar citiem svāriem. Kad piekabīnāju mērierīci, kas bija līdzī uz upes, bultiņa

spītīgi turpināja rādīt deviņus kilogramus. Tā vienkāši tālāk negāja – svāri sabojājušies. Tā es līdz šai baltai dienai nezinu, cik patiesībā svēra manas dzīves lielākais loms.”

Pierakstīja Alberts Dinters Ineses Slūkas zīmējums